

Jari Koskela ps

Kirjallinen kysymys kirjailijoiden tulonmuodostuksesta ja lainauskorvauksista

Eduskunnan puhemiehelle

Hallitus on syksyllä antanut esityksensä tekijänoikeuslain muuttamisesta. Hallituksen esitykseen sisältyy muutoksia kirjallisuuden tekijöiden saamiin korvauksiin kirjastokäytöstä. Lainauskorvaus on tarkoitettu kirjallisuuden tekijöille korvaukseksi siitä, että heidän teoksiaan on kirjastoissa ilmaiseksi kansalaisten saatavilla. Lainauskorvaukset ovat tärkeä osa kirjailijoiden tulonmuodostusta.

Hallituksen esityksessä lainauskorvaukset ulotetaan kattamaan myös sähköisiä teoksia eli e-kirjoja sekä e-äänikirjoja. Tämä on tarpeellinen muutos, koska e-teosten käyttömäärät ovat olleet voimakkaassa kasvussa.

Hallituksen esityksen tekee ongelmalliseksi lisäys ulottaa korvaus koskemaan myös äänikirjojen lukijoita. Äänikirjojen lukijoilla ei ole tekijänoikeutta heidän lukemaansa teokseen. Kirjan lukemista äänikirjaksi ei voi rinnastaa siihen taiteelliseen ja pitkään prosessiin, jonka kirjailija tekee. Lisäksi äänikirjojen lukijat saavat työmäärästään ja käytetystä ajasta korvauksen perinteisen tuntipalkan mukaan toisin kuin kirjailijat.

Hallituksen esitys nykymuodossaan käytännössä vähentäisi kirjallisuuden tekijöiden saamaa korvausta, sillä uuden edunsaajaryhmän eli äänikirjojen lukijoiden saama korvaus katetaan samasta budjettimomentista. Samalla hallitus on jättänyt korvauksen piiristä pois kirjallisuuden tekijöiden oikeuden korvaukseen nk. verkkokirjahyllyihin eli sähköisiin teoskokoelmiin sisältyvistä e-kirjoista ja e-äänikirjoista.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten hallitus on selvittänyt äänikirjan lukijoiden tarvetta ja juuri tämän ryhmän oikeutusta e-äänikirjojen kirjastokäytön korvaukseen ja

miten hallitus varmistaa, että kirjallisuuden tekijöiden tulonmuodostus ei lakimuutoksen myötä heikkene, jos äänikirjan lukijoille annetaan oikeus korvaukseen ja lisäksi verkkokirjahyllyt jätetään korvauksen ulkopuolelle?

Kirjallinen kysymys KK 148/2023 vp

Helsingissä 17.10.2023

Jari Koskela ps